

ЖИТТЄВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

Охарактеризовано багатогранну обдарованість В. Рожка, зокрема його хист музиканта і театрального режисера, здатність образного сприйняття і творчу інтуїцію, чіпку пам'ять і володіння літературним словом, які поєдналися з даром аналітично мислити, передбачувати й узагальнювати, відтворюючи це в різних жанрах – наукових дослідженнях, публіцистичних виступах, художній оповіді. Свою відданість мистецтву, досвід і дар організатора-керівника він спрямовує на розбудову сучасної музичної культури України. В. Рожок започаткував знакові для української культури (та не тільки української) явища. Зокрема, він став автором та організатором відомого нині в музичному світі Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака, а також доклав зусиль до проведення міжнародних конкурсів імені М. Лисенка, балету імені С. Лифаря, юних піаністів імені В. Крайнева та пам'яті В. Горовиця, юних скрипалів імені Б. Которовича. За 12 років роботи ректором провідного навчального музичного закладу України В. Рожок перетворив його на епіцентр музичного життя столиці України, докорінно змінив звичне уявлення про ректора, надавши йому сучасного виміру, значно розширивши його повноваження, перетворивши на різновид Творчості. Саме за його ректорства НМАУ ім. П. І. Чайковського увійшла до топ-100 найкращих вишів світу з вивчення «виконавських видів мистецтва». Можливості для процвітання Академії ректор знаходить творчо і креативно. Незвичні міжнародні фестивалі з метою реклами провідних світових фірм («Бехштейн» і «Ямаха») теж створені для потреб Академії. Завдяки їм та дружнім зв'язкам ректора з керівниками фірм Академія поповнилась 57 (!) новими інструментами, а в її залах з'явилися розкішні концерти «Стейнвей»!

Ключові слова: діяльність В. Рожка, ректор НМАУ ім. П. Чайковського, діячі сучасної української музичної культури.

Після одного з концертів, який відбувся у Великому залі Національної музичної академії України, до мене підійшла жінка і попросила передати ректорові Володимирі Івановичу Рожку своє неймовірне захоплення тим, як він «одержимий служінню Музиці».

Цими словами абсолютно точно, як на мене, можна визначити життєве призначення Володимира Рожка. Знаючи майбутнього ректора ще з часів навчання в аспірантурі Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені Максима Рильського Академії наук України, завжди вражалась його жагою до якнайповнішого пізнання всесвіту музики і театру та пасіонарного бажання реалізувати свої можливості у царині мистецтва.

Дарованих йому природою, батьками і бабусею талантів вистачило б не на одну людину: абсолютний слух і вроджені вокальні дані, виняткова музикальність і артистизм, уміння пластикою диригентських рухів передати власне відчуття музики і хист театрального режисера, здатність образного сприйняття і творча інтуїція, чіпка пам'ять і володіння літературним словом поєдналися з даром аналітично мислити, передбачувати й узагальнювати, відтворюючи це в різних жанрах – наукових дослідженнях, публіцистичних виступах, художній оповіді.

Багато разів спостерігала, як сотні людей захоплено слухають яскраві, пристрасні промови Володимира Рожка про музику та її творців, які він проголошує зі сцени чи в теле- і радіоефірах. Секрет успіху його просвітницької роботи зумовлений не лише закоханістю в музику, а й професійним умінням передати це слухачам.

Якось розповів мені, що вчився цьому на спеціальних курсах із риторики. Свій ораторський хист він спрямовує передовсім на українську музичну культуру, яку безмежно любить, знає і на якій, власне, зростає.

Є ще один, притаманний Володимирові Івановичу рідкісний дар – уміння бути режисером, причому не лише в мистецтві, а й у широкому сенсі цього поняття. Як справжній майстер-постановник, він чітко й цілеспрямовано вибудував і скерував свій творчий і життєвий шлях, який привів його до омріяної мети – служити Мистецтву.

Розпочавши цю мандрівку зі співу в дитячому шкільному хорі в мальовничому селі на Чернігівщині, він згодом і сам став за диригентський пульта, обравши спочатку фах диригента-хормейстера. Очоливши Хор хлопчиків Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені М. В. Лисенка, прокладав із ним світові концертні маршрути, прославляючи рідну хорову культуру. У цьому ж хорі починали музичне життя й обидва його сини – Олег і Сашко.

Здобута Володимиром Рожком професія дослідника оперного процесу, освіта хорового диригента і досвід організатора відкрили перед ним двері столичного оперного театру. Важко повірити у такий феєричний злет: колишнє сільське хлоп'я стає у 34 роки заступником директора головного музичного храму держави, а згодом – і заступником міністра культури України!

Свою відданість мистецтву, досвід і дар організатора-керівника він, як справжній режисер, спрямовує на розбудову сучасної музичної культури України. Володимир Рожок започатковує знакові для української культури (та й не тільки української) явища, насамперед, диригентського мистецтва, яке стало одним із його життєвих покликань. У дослідження про секрети цього мистецтва і свого кумира Стефана Турчака він уклав професійний хист науковця і любов до геніального музиканта ХХ століття. Не випадково його літопис про «сонячного маестро» був визнаний «Найкращою книгою 2014 року».

Утім, як практик-режисер, Володимир Іванович не зупинився на теоретичних виданнях. Він став автором та організатором відомого нині в музичному світі Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака.

Були, звичайно, й інші конкурси, до яких Володимир Рожок доклав зусиль, свій досвід, а головне, – любов до музики: це міжнародні конкурси імені Миколи Лисенка, балету імені Сержа Лифаря, юних піаністів імені Володимира Крайнева та пам'яті Володимира Горовиця, юних скрипалів імені Богодара Которовича. Але саме Міжнародний конкурс диригентів імені Стефана Турчака став яскравим творчим «брендом» Володимира Рожка. Адже цей конкурс не тільки виявив молодих талановитих диригентів, а й став джерелом розвитку сучасного диригентського мистецтва. Саме завдяки йому виявила свій талант молодь – маестро Наталя Пономарчук, Сергій Голубничий, Вікторія Жадько, Алла Кульбаба, Віктор Плоскіна, Микола Лисенко...

Саме цей конкурс демонструє спадкоємність української диригентської культури, набутої її корифеями, серед яких – Веніамін Тольба, Натан Рахлін, Костянтин Симеонов, Стефан Турчак та їх наступники: Володимир Кожухар, Роман Кофман, Ігор Блажков, Аллін Власенко...

Цікаво, що Конкурс імені Стефана Турчака засновано 2006 року, 10 років тому, можливо, як дарунок Володимира Івановича до свого ж ювілею. У нинішньому, 2016-му, Третій міжнародний конкурс імені Стефана Турчака теж стане своєрідним ювілейним «селфі». Що це: випадковість чи творча «режисерська» знахідка?

Крутий поворот у житті Володимира Рожка трапився 2004-го, коли його обрали на посаду ректора Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Переконана, що цей доленосний віраж не був несподіваним. Адже перед тим він відмовився від престижної пропозиції продовжити успішну дипломатичну кар'єру за кордоном. Володимир Іванович опинився перед непростим життєвим вибором: стежа дипломата чи можливість безпосередньо брати участь у творенні сучасної музичної культури України? І він став на другий шлях, до якого привів його досвід педагога і диригента, науковця й організатора, просвітителя і публіциста, а також знання специфіки роботи в Академії. Адже він уже працював тут на посаді проректора з міжнародних зв'язків і роботи з іноземними студентами.

Так чи інакше, але за 12 років керманич провідного навчального музичного закладу України Володимир Рожок перетворив його на епіцентр музичного життя столиці України. Насамперед, він докорінно змінив звичне уявлення про ректора, надавши йому сучасного виміру, значно розширивши його повноваження і, головне, перетворивши на різновид Творчості.

Особисто мені ректор-Рожок нагадує диригента грандіозного музичного колективу – оркестру, хору, солістів і всіх, хто їх супроводжує. В Академії працюють і корифеї, і досвідчені музиканти, і ті, хто тільки починає свій шлях. Під управною орудою Маестро цей колектив звучить злагоджено і на повну потужність, звичайно, не без випадкових дисонансів, проте свою партитуру він добре знає і чує кожну фальшиву ноту.

Аби талановита молодь навчалась у визнаних музичних діячів, ректор залучив найкращих композиторів, виконавців, науковців і знавців, які репрезентують школи і напрями сучасної музичної культури. Достатньо назвати імена, на жаль, нині вже покійних Євгенії Мірошниченко, Анатолія Авдієвського, Дмитра Гнатюка, Павла Муравського, Олега Кудряшова... Сьогодні композиторська школа України представлена в Академії постатями Євгена Станковича, Мирослава Скорика, Лесі Дичко, Анни Гаврилець, а співочу культуру продовжують передавати молодим Євген Савчук, Марія Стеф'юк, Євдокія Колесник, Лідія Забіляста, Олександр Востряков, Валерій Буймістер, Олександр Дяченко. І це можна сказати про кожну із 26 кафедр закладу.

Як досвідчений художній керівник і режисер, Володимир Іванович спрямовує навчальний і мистецький процес в Академії у життєдайне творче русло. Саме за його ректорства вперше в історії існування світового рейтингу вищих навчальних закладів НМАУ ім. П. Чайковського увійшла до топ-100 найкращих вишів у світі з вивчення «виконавських видів мистецтва». Не минає й дня, щоб студенти й аспіранти не приносили своїй Alma mater нових перемог на всеукраїнських і міжнародних виконавських, композиторських і наукових конкурсах.

Центр вищої музичної освіти держави Володимир Рожок перетворив на сучасний Храм науки і творчості. Нині в Академії працюють видатні діячі сучасної культури, Герої України Мирослав Скорик, Євген Станкович, Євген Савчук, Марія Стеф'юк, Анатолій Паламаренко, 61 народний артист України, 55 заслужених артистів України, 42 заслужених діячів мистецтв України! А науковий статус академії визначають 34 доктори і 114 кандидатів мистецтвознавства, 96 професорів і 126 доцентів!

Варто лише подивитися на архітектуру будівлі Академії, її класичні колони, які символізують академічне мистецтво, побувати в переповнених залах під час концертів і почути слова вдячності слухачів, які чекають наступних зустрічей із видатними і молодими музикантами, аби відчувати себе справді у храмі Музики! Банери на колонах, десятки афіш на стендах повідомляють про бурхливе творче життя, головним режисером якого є Володимир Рожок.

Саме він є автором і організатором унікального мистецького явища – щорічної міжнародної Пасхальної асамблеї «Духовність єднає Україну». Упродовж десяти днів від Воскресіння Христового Академія, усі храми і концертні майданчики столиці перетворюються на центри духовності. Переконана, цей мистецький проект є яскравою сторінкою новітньої історії музичної культури України.

Ще одним творчим джерелом Академії є щорічний Міжнародний фестиваль «Vivat, Academia!», започаткований Володимиром Рожком у рік відзначення 100-річного ювілею Київської консерваторії. Триває цей фестиваль упродовж майже всього навчального року, репрезентуючи різні напрями діяльності Академії – від концертної до наукової і благодійної.

Потужний магніт творчості Академії відчули митці багатьох країн. Тому на асамблею і фестиваль «Vivat, Academia!» прибувають музиканти з різних міст і країн. Згадаймо також фестиваль «Італійське бароко», який проводить Академія з Посольством Італії в Україні третій рік поспіль, або чудову постановку (теж спільно з Посольством Італії) опери «Ріголетто» Джузеппе Верді чи «Музичні діалоги», які проводить Академія з багатьма країнами, або ж постійно діючу форму навчання – майстер-класи з провідними музикантами світу.

Можливості для процвітання Академії ректор знаходить творчо і креативно. Незвичні міжнародні фестивалі з метою реклами таких провідних світових фірм, як «Бехштейн» і «Ямаха», теж створені насамперед для потреб Академії. Завдяки цим фестивалям та особистим дружнім зв'язкам ректора з керівниками фірм Академія поповнилась 57 (!) новісінькими інструментами, а її концертні зали прикрашають розкішні концертні «Стейнвей»! Саме для зростання міжнародного авторитету ректор мало не щотижня зустрічається з надзвичайними і повноважними послами в Україні, підписує угоди між консерваторіями, вищими музичними закладами різних країн світу. З ініціативи ректора почесними професорами Академії стали такі всесвітньо відомі музиканти, як Кшиштоф Пендерецький, Софія Губайдуліна, Володимир Крайнев.

Звичайно, далеко не завжди безтурботним і творчим є життя Академії. Як і вся країна, переживала вона драматичні сторінки історії, перебуваючи в епіцентрі всіх її драматичних подій. Остання з них – Майдан-2014. Саме в ті чорні зимові дні виявилися невідомі для багатьох риси характеру Володимира Івановича. Тоді всіх вразила його фанатична відданість рідній Академії, її колективу і своєму призначенню: будь-що зберегти заклад – будівлю, інструменти, безцінну бібліотеку, документи. Цією метою жив, дихав ректор, благаючи Всевишнього допомогти, окроплюючи святою водою усі її кутки і коридори. Він був схожий на відважного лицаря, який обороняє фортецю, територію та її мешканців.

В «охоронці» Академії ректор запросив могутніх захисників Майдану – «Удар» на чолі з Віталієм Кличком і сотню Володимира Парасюка. Згодом і В. Кличко, і В. Парасюк напишуть подяки Володимирі Рожку за прихисток під час боїв на Майдані та влаштований в оперній студії (!) лазарет для постраждалих. В одному з інтерв'ю Володимир Парасюк скаже, що саме колони і балюстрада Академії, з яких світили потужні прожектори на темний знеструмлений Хрещатик, допомогли вистояти в найгострішу ніч – з 18 на 19 лютого. Саме в Академії поминали сороковини Небесної сотні – поминали словом, музикою, Реквіємом, свічками. І ці сторінки теж впишуть у майбутньому в історію Київської консерваторії, в історію культури України.

А після Революції гідності ректор відчинив двері Національної музичної академії України для переселенців з Донецька. Не за вказівкою «згори», а за велінням серця і бажанням зберегти діячів культури і талановиту молодь. Володимир Іванович дав можливість працювати 27 викладачам і продовжити навчання в Академії 67 студентам. За диригентський пульт оркестру оперної студії став головний диригент Донбас-опери Василь Василенко, маючи змогу передавати свій досвід і професійне вміння майбутнім диригентам. Нині нашими професорами є виконувач обов'язки ректора Донецької музичної академії імені Сергія Прокоф'єва Володимир Кочамарчик і колишній її ректор, відомий композитор Олексій Скрипник, а також гордість українського мистецтва народних інструментів Ілля Івко та інші.

Вражають невгамовність Володимира Івановича й відсутність навіть натяку на заспокоєність: у ньому постійно нуртує вулкан ідей, творчих планів, мистецьких задумів. Для цього він, здається, може працювати по 20 годин на добу, не втрачаючи юнацького запалу й енергії, поєднуючи у своїй особі статуси поважного академіка, який веде засідання Ученої ради, прискіпливого господаря, який знає кожну дрібницю власного господарства, маститого фахівця з музично-театральної і хорової спеціальностей, педагога-наставника, досвідченого керівника й толерантного дипломата, а також творчого режисера мистецького процесу і свого життєвого призначення...

Олейник А. С. Жизненное предназначение. Охарактеризована многогранная одарённость В. Рожка, в частности его талант музыканта и театрального режиссера, образное восприятие и творческую интуицию, цепкую память и владение литературным словом, сочетающиеся с даром аналитически мыслить, предсказывать и обобщать, воспроизводя это в различных жанрах – научных исследованиях, публицистических выступлениях, художественном повествовании. Свою преданность искусству, опыт и дар организатора-руководителя он направляет на развитие современной музыкальной культуры Украины. В. Рожок обосновал знаковые для украинской культуры (и не только украинской) явления. В частности, он стал автором и организатором известного ныне в музыкальном мире Международного конкурса дирижёров имени Стефана Турчака, а также приложил усилия к проведению международных конкурсов имени Н. Лысенко, балета имени С. Лифаря, юных пианистов имени В. Крайнева и памяти В. Горовица, юных скрипачей имени Б. Которовича. За 12 лет работы ректором ведущего музыкального учебного заведения Украины В. Рожок превратил его в эпицентр музыкальной жизни столицы Украины, коренным образом изменил привычное представление о ректора, придав ему современное измерение, значительно расширив его полномочия, превратив в разновидность Творчества. Именно при его ректорстве НМАУ им. П. Чайковского вошла в топ-100 лучших вузов мира по изучению «исполнительских видов искусства». Возможности для процветания Академии ректор находит творчески и креативно. Необычные международные фестивали с целью рекламы ведущих мировых фирм («Бехштейн» и «Ямаха») тоже созданы исходя из потребностей Академии. Благодаря им и дружеским связям ректора с руководителями фирм Академия пополнилась 57 (!) новыми инструментами, а в её концертных залах появились концертные «Стейнвейи»!

Ключевые слова: деятельность В. Рожка, ректор НМАУ им. П. И. Чайковского, деятели современной украинской музыкальной культуры.

Oliinyk O. S. Life Devotion. The versatile talent of Volodymyr Rozhok is characterized, in particular his ability of musician and theater director, his creative intuition and tenacious memory. It is worth mentioning his eloquence, combined with the gift to think analytically, predict and generalize circumstances for reproducing them in various genres: research, journalistic speeches and artistic narratives. The author focuses on his capability to imaginative perception. His commitment to art, experience and organizer-manager gift he directs to the development of a modern musical culture of Ukraine. V. Rozhok launched significant events for Ukrainian culture (and not only for Ukrainian art area). In particular, he was the author and organizer of currently known in the music world Stefan Turchak International Conducting Contest and made a lot of efforts to hold international competition dedicated to Mykola Lysenko, Ballet Serge Lifar Contest, Young Pianists Contests dedicated to V. Horowitz and V. Krainev, young violinists B. Kotorovych Contest. For 12 years as rector of the leading educational institution of Ukraine V. Rozhok turned it into a musical epicenter of the capital of Ukraine, he radically changed the existing perception of the notion – the rector by giving a contemporary dimension, significantly expanding his powers, turning it into a kind of Art Creativity Center. It was under his direction that Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine is included to 100 best universities in the world taking into account the high level of training in “performing arts”. Opportunities for prosperity of Academy are found by Rector imaginatively and creatively. Unusual international festivals to advertise the world’s leading companies (“C. Bechstein” and “Yamaha”) also are created for the needs of the Academy. Thanks to them and friendly relations with the heads of firms Academy has added 57 (!) new music instruments and its halls were equipped with magnificent concert pianos “Steinway”!

Keywords: activity of V. Rozhok, Rector of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, public figures of contemporary Ukrainian music culture.